

SAVANTUL ANDREI POPOVICI-BĂZNOȘANU

IACOB HALLER

S-a născut în anul 1876 în nordul Moldovei, fiind legat de natură, de frumusețile ei încă din tinerețe. El a îndrăgit natura, viețuitoarele ce o compun, susținând un principiu logic și în același timp de conținut adânc științific privind rolul fiecărei plante și fiecărui animal din biosferă. El a susținut tocmai că fiecare organism viu, oricât de neînsemnat ar fi, are un rol în cadrul organizării materiei vii tocmai a nivelurilor ei de organizare.

Ca stare fiind atât de mult atras de natură, încît a rămas toată viața sa un adânc pasionat biolog.

După ce și-a format o minuțioasă pregătire de cultură generală la Liceul „A. T. Laurian” din Botoșani, el urmează cursurile universitare în specialitatea științe naturale la București, München și Berlin. A fost un serios și distins elev al liceului nostru, pe care l-a absolvit, iar cele învățate în școală, i-au ajutat enorm în pregătirea sa științifică din facultate.

Și-a făcut pregătirea didactică în Școala normală superioară din București. El a funcționat la Universitatea din București din anul 1899, luna ianuarie pînă-n iunie 1941, cînd s-a pensionat, trecînd prin toate funcțiile începînd cu preparator universitar, șef de lucrări, conferențiar — în anul 1907 și ulterior, iar din septembrie 1920 — profesor titular al catedrei nou creată de zoologie descriptivă.

Profesorul emerit Popovici-Băznoșanu s-a făcut cunoscut, remarcat și apreciat ca pedagog desăvîrșit, dar în același timp ca cercetător și îndrăgit observator al naturii.

În cei 42 de ani de activitate didactică, parțial întreruptă în timpul studiilor sale în străinătate, a reușit să formeze zeci de generații de biologi însuflindu-le dragostea de natură de care era atât de pasionat profesorul lor. Erau foarte fericiți studenții săi cînd făceau excursii științifice sub îndrumarea savantului Popovici-Băznoșanu, unde, la fiecare pas, le împărtășea din cunoștințele sale vaste ca cercetător și naturalist. El făcea observații atât de subtile la fiecare pas, ce aproape nimeni nu le remarca. El îi învăța pe studenții săi că citească și să cunoască toate tainele naturii. În felul acesta activitățile desfășurate în laboratorul de zoologie descriptivă erau desfășurate cu măiestrie pedagogică rar întîlnite, de aici explicația și concluzia temeinicei pregătiri a școlii sale de studenți. Laboratorul de zoologie descriptivă a fost creat în 1922 în clădirea centrală a Universității, însă lucrările au durat mult, pînă în anul 1924 cînd a fost dat în funcțiune. Acest laborator creat după

ultimele indicații moderne din timpul acela a avut și o secție specială de entomologie și parazitologie agricolă — această secție a fost condusă de un bun coleg al său Wilhelm Knechtel.

Profesorul Popovici-Bâznoșanu, preciza că „nu este suficient să privești speciile așezate în rafturile de clasificare ale unui muzeu, ci trebuie să le consideri și rafturile naturii“. Ca atare indicația dată a fost ca studiile zoologice să fie făcute și în afara laboratorului, în natură, în felul acesta el preconiza, înființarea unei stațiuni zoologice experimentale în natură. Ca atare, din inițiativa sa, în martie 1922 s-au pus bazele actualei Stațiuni de cercetări zoologice din Sinaia. Cu această ocazie profesorul Andrei Popovici-Bâznoșanu s-a remarcat ca un distins organizator prin activitatea sa desfășurată în această stațiune experimentală. Personal, în iulie 1953 am vizitat stațiunea experimentală Sinaia — unde am avut multe de văzut și de învățat.

El a fost mult apreciat de savanții Emil Racoviță, Ioan Cantacuzino, Constantin Kirițescu, Ludovic Mrazec, Traian Săvulescu și de mulți alții.

A fost fondatorul „Societății Naturaliștilor din România“. Prin procesul verbal nr. 1 din 13.V.1899 el arăta — citez „înființarea unei societăți a tuturor naturaliștilor din țară, spre a studia fauna, flora și geologia țării“. Se vede clar înființarea acestei societăți preconizată de el. Procesul verbal a fost semnat de Constantin Kirițescu, și alte personalități ale științei românești. El a fost președinte al acestei Societăți timp de 49 de ani. Subliniez cu această ocazie și publicațiile acestei societăți: „Publicațiile Societății Naturaliștilor din România “ și „Buletinul Societății Naturaliștilor din România“.

Această societate prin rodnicia ei activitate a atras pe toți profesorii de toate gradele ce predau științe naturale.

Activitățile multiple cu caracter didactic, științific, obștesc au fost valoroase permițând un permanent schimb de păreri și informații.

Profesorul Andrei Popovici-Vâznoșanu este cunoscut și ca autor de manuale împreună cu C. Kirițescu. Subsemnatul în primul deceniu de activitate, am recomandat manualele de zoologie, botanică și anatomie elevilor din clasele gimnaziale în școlile de cultură generală din Dorohoi unde am lucrat.

De pe aceste manuale au învățat multe generații de elevi din întreaga țară fiind foarte accesibile.

Activitatea sa este atât de vastă încât este greu să fie expusă într-un material atât de sintetizat. El a desfășurat o rodnică activitate în cadrul comisiei pentru ocrotirea naturii din care a făcut parte alături de prof. Al. Borza și alții.

Cercetarea științifică a cuprins primul plan al activității sale. El între altele a studiat biologia animală, publicând numeroase lucrări din acest domeniu din țara noastră, și din străinătate.

Ca preocupări din anii 1954 și 1959 s-au referit mai ales la diverse probleme de sinteză din biologie legate de fenomenele de adaptare și convergență. În baza cunoștințelor și observațiilor făcute în cursul vieții sale (el a trăit 93 de ani). A decedat în anul 1969. Profesorul Andrei Popovici-Bâznoșanu a făcut o analiză obiectivă a modului de interpretare a acestor fenomene în lumina concepțiilor diferiților biologi, privind totul prin prisma comparațiilor și exemplificărilor. A căutat să îndepărteze confuziile ce se puteau ivi

în interpretarea acestor fenomene. Aici a fost remarcată tocmai gândirea sa științifică biologică. Acest om de știință s-a remarcat și pe tărîm obștească, avînd o bogată activitate în afara catedrei. În felul acesta se subliniază bogata sa activitate în contribuția adusă la dezvoltarea culturală a țării. El s-a achitat minuțios de toate sarcinile ce i s-au încredințat.

Menționăm aportul adus de el în diversele Societăți științifice ale țării noastre, inclusiv în ultimul timp în Societatea de științe biologice din R.S.R.

El a fost un bun patriot, muncind alături de alți oameni de știință pentru dezvoltarea neconținută a țării.

Cu ocazia sărbătoririi Centenarului Universității din București în anul 1964 Conducerea de Partid și de Stat i-a conferit, pentru rodnică și îndelungată sa activitate de profesor universitar, cercetător și savant, distincția de profesor emerit.

Aplicăm în predarea științelor biologice în liceul de cultură generală multe date din vasta sa operă științifică, mai ales în expunerea capitoului în anul IV, care se referă la dezvoltarea biologiei în țara noastră.